

Werkvorm

Een goed gesprek over samenwerking

Inleiding

Samenwerking is een van de pijlers van de geest van de Omgevingswet. Zowel interne samenwerking, als tussen ketenpartners. Maar ook samenwerking met de maatschappij: met inwoners of initiatiefnemers. Om hierbij ondersteuning en inspiratie te bieden hebben het A&O fonds Gemeenten, het A&O-fonds Waterschappen, het A&O-fonds Provincies en het programma Aan de slag met de Omgevingswet een nieuwe OMOOC ontwikkeld: Anders samenwerken door de Omgevingswet (start 21 mei 2019). Zie www.omooc.nl. Hierin worden de essenties van samenwerking in de praktijk getoond aan de hand van verschillende voorbeelden. Daarnaast is er een algemeen deel waarin de essenties worden uitgelegd. Deze werkvorm bouwt door op deze OMOOC. Door met je eigen team of samenwerkingsverband een goed gesprek over samenwerking te voeren, leer je van elkaar én gaat samenwerken in de praktijk nog beter!

Waaruit bestaat de werkvorm?

De werkvorm bestaat uit een set van 16 kaartjes met vragen en een format om inzichten en goede voornemens op vast te leggen. Daarnaast vormt de OMOOC een integraal onderdeel van de werkvorm.

Voor wie is de werkvorm?

De werkvorm is bedoeld voor teams en (interne en externe) samenwerkingsverbanden vanaf 2 personen. Er is geen maximum aantal deelnemers voor deze werkvorm – let er bij grote groepen alleen op dat iedereen actief aan bod komt.

Hoe gebruik je de werkvorm?

De werkvorm is geschikt om te gebruiken tijdens een (team)overleg om het thema samenwerken te verdiepen en hierdoor de samenwerking intern en / of extern te verbeteren.

Vorbereiding

- Voorafgaand aan (of nog beter aan het begin van) het (team)overleg kijken de deelnemers (gezamenlijk) een of meerdere inzichten van de OMOOC op www.omooc.nl.
- Print voor iedere deelnemer de laatste pagina (Formulier Inzichten en Goede Voornemens) van dit document.
- Print één set van de kaartjes die staan op de volgende pagina's van dit document (dubbelzijdig printen). Knip de afzonderlijke kaartjes uit en schud ze in willekeurige volgorde.
- Wijs één deelnemer aan als facilitator van de werkvorm voor het bewaken van tijd en resultaat.

Uitvoering

- Iedere deelnemer krijgt bij de start het formulier 'Inzichten en Goede Voornemens'. Dit formulier kunnen ze tijdens bijeenkomst voor zichzelf invullen.
- De facilitator heeft de stapel kaartjes. Hij / zij pakt het eerste kaartje en stelt de daarop staande vraag aan een collega. Die collega beantwoordt de vraag. Reageren / doorvragen op elkaar mag. Voor het beantwoorden van de vragen helpt het als je een concreet voorbeeld in gedachten neemt.
- Degene die de eerste vraag beantwoord heeft, mag vervolgens de volgende vraag stellen aan een andere collega.
- Zo laat je het spel rouleren tot alle kaartjes geweest zijn. De facilitator let erop dat alle collega's aan bod zijn gekomen, eventueel door het beantwoorden van afzonderlijke hulpvragen.
- Aan het eind van de ronde inventariseert de facilitator wat de deelnemers hebben geschreven op hun 'Inzichten en Goede Voornemens' formulier. Maak ook afspraken met elkaar hoe je dit opvolgt.

Er zijn drie bouwstenen rondom samenwerken: inhoud, proces en relatie.

In hoeverre ben jij bewust met deze drie bouwstenen bezig in een samenwerking?

Hulpvragen

- Hoe werk je aan inhoud, proces, relatie?
- Wat merkt de ander daarvan?
- Waar gaat van nature je aandacht het meest naar uit?
- Waar moet je heel bewust op letten?
- Wat levert het je op?
- Waar zou je beter in willen worden?

Werken in de geest van de Omgevingswet is vaak nog een zoekproces. Heldere kaders helpen dit af te bakenen.

Hoe organiseer jij intern je kaders?

Hulpvragen

- Welke kaders wil je van tevoren besproken hebben: financieel, risicodekking, inzet qua uren, inhoudelijk etc.?
- Met wie ga je daarover in gesprek?
- Hoe ga je om met bestuurlijke kaders?
- Hoe deel je je kaders met je samenwerkingspartners?
- Werken kaders voor jou belemmerend, of geven ze juist ruimte?

De Omgevingswet vraagt om een integrale aanpak waarbij de opgave centraal komt te staan.

Hoe stel jij de opgave centraal?

Hulpvragen

- Hoe breng je jouw vakkennis rondom een opgave in?
- Wat doe je als een opgave strijdig lijkt met de doelstellingen / kaders van jouw vakgebied, maar wel tegemoetkomt aan bovenliggende doelstellingen?
- Hoe kom je tot een goede afweging van alle inbreng waardoor de opgave centraal blijft staan?
- Hoe ga je om met tegenstellingen tussen vakgebieden?
- Merk je in de praktijk dat de opgave soms toch niet centraal staat? Wat doe je dan?

In een samenwerking heb je vaak te maken met (impliciete) aannames. Verwachtingsmanagement is dan heel belangrijk.

Hoe en wanneer doe jij aan verwachtingsmanagement?

Hulpvragen

- Waarover ontstaan vaak misverstanden?
- Op welke onderdelen van de samenwerking manage jij de verwachtingen?
- Pas je daarbij taalgebruik en vorm aan op je samenwerkingspartner?
- Leg je dit ook schriftelijk vast?

A&O fonds Gemeenten

 A&O-fonds
Provincies

 A&O-fonds
Waterschappen

 Aan de slag met de
Omgevingswet

A&O fonds Gemeenten

 A&O-fonds
Provincies

 A&O-fonds
Waterschappen

 Aan de slag met de
Omgevingswet

A&O fonds Gemeenten

 A&O-fonds
Provincies

 A&O-fonds
Waterschappen

 Aan de slag met de
Omgevingswet

A&O fonds Gemeenten

 A&O-fonds
Provincies

 A&O-fonds
Waterschappen

 Aan de slag met de
Omgevingswet

In een samenwerking met verschillende partijen heb je meestal te maken met verschillende belangen.

Hoe kom jij achter de belangen van de betrokken partijen?

Hulpvragen

- Welke vragen stel je om achter de belangen van anderen te komen?
- Hoe gemakkelijk of lastig is het om hier een open gesprek over te voeren?
- Hoe reageren andere partijen hier in het algemeen op?
- Wat doe je vervolgens met die belangen?

In een samenwerking met verschillende partijen heb je meestal te maken met verschillende belangen.

Hoe ga jij om met belangentegenstellingen?

Hulpvragen

- Hoe vaak komt het voor dat je in een situatie zit waarin belangen echt botsen?
- Hoe breng jij je eigen belang in en hoe verdedig je dit?
- Hoe houd je het gesprek gaande wanneer belangen botsen?
- Welke tips heb je om hier uit te komen?

Vaak is het proces bij de start van een opgave of initiatief nog niet helemaal duidelijk.

Wat doe jij om inzicht in het proces te verkrijgen?

Hulpvragen

- Doe je dit alleen of met anderen?
Indien met anderen: met wie doe je dat dan?
- Richt je je daarbij vooral op de inhoudelijke stappen, of ook bijvoorbeeld op besluitvormingsprocessen en het verkrijgen van (bestuurlijk) draagvlak?
- Hoe leg je dit vast?
- Deel je dat met andere betrokkenen?
- Hoe helpt je dit om concreet aan de slag te kunnen?

Vaak is het proces bij de start van een opgave of initiatief nog niet helemaal duidelijk.

Hoe bepaal je welke personen wanneer betrokken moeten worden?

Hulpvragen

- Werk je met een vast kernteam?
- Hoe bepaal je wie daarin moeten komen?
- Hoe ga je om met afhakers in het proces?
- Mag iedereen meedoen, of bepaal je wie wel / geen toegang tot het proces heeft?
- Wat is het effect in de praktijk daarvan?

A&O fonds Gemeenten

 A&O-fonds
Provincies

 A&O-fonds
Waterschappen

 Aan de slag met de
Omgevingswet

A&O fonds Gemeenten

 A&O-fonds
Provincies

 A&O-fonds
Waterschappen

 Aan de slag met de
Omgevingswet

A&O fonds Gemeenten

 A&O-fonds
Provincies

 A&O-fonds
Waterschappen

 Aan de slag met de
Omgevingswet

A&O fonds Gemeenten

 A&O-fonds
Provincies

 A&O-fonds
Waterschappen

 Aan de slag met de
Omgevingswet

Het is belangrijk om goed je eigen rol in het proces te kennen.

Hoe bewust kies jij je rol bij de start van een opgave?

Hulpvragen

- Denk je daarbij voornamelijk na over je functionele rol (bijvoorbeeld vergunning-verlener), of ook over de rol die je namens je organisatie speelt (bijvoorbeeld faciliterend of trekkend)?
- (Hoe) stem je dit intern af?
- Hoe communiceer je dit naar je samenwerkingspartners?
- Hoe manage je de verwachtingen ten aanzien van je rol?
- Verschuift je rol wel eens gedurende een opgave?

Het is belangrijk om goed je mandaat in het proces te organiseren.

Hoe bewust ben je bezig met mandaten bij de start van een opgave?

Hulpvragen

- Heb je je eigen mandaat altijd helder bij de start van een opgave?
- Vraag je bij de start van een opgave ook naar de mandaten van de andere betrokkenen?
- Ben je wel eens verrast in een situatie waarin iemand uiteindelijk toch geen mandaat bleek te hebben? Hoe is dat toen opgelost?

Samenwerken vraagt onderhoud.

Is de samenwerking zelf ook onderwerp van gesprek in jouw opgave?

Hulpvragen

- Wanneer heb je het hierover? Bijvoorbeeld bij elk overleg, of op vaste evaluatiemomenten?
- Welke inzichten levert het je op om het hierover te hebben?
- Heb je op basis hiervan wel eens flink moeten bijsturen in de samenwerking? Zo ja, hoe heb je dat toen gedaan?

Vertrouwen is de basis van iedere samenwerking.

Hoe bouw jij aan onderling vertrouwen in een opgave?

Hulpvragen

- Is dit iets wat je bewust doet?
- Heb je het met je partners wel eens over het onderlinge vertrouwen?
- Kan je voorbeelden noemen van activiteiten die je hebt ondernomen om het vertrouwen te laten groeien?
- Wat levert samenwerken vanuit vertrouwen je op?
- Vertrouw jij zelf anderen gemakkelijk?

A&O fonds Gemeenten

 A&O-fonds
Provincies

 A&O-fonds
Waterschappen

 Aan de slag met de
Omgevingswet

A&O fonds Gemeenten

 A&O-fonds
Provincies

 A&O-fonds
Waterschappen

 Aan de slag met de
Omgevingswet

A&O fonds Gemeenten

 A&O-fonds
Provincies

 A&O-fonds
Waterschappen

 Aan de slag met de
Omgevingswet

A&O fonds Gemeenten

 A&O-fonds
Provincies

 A&O-fonds
Waterschappen

 Aan de slag met de
Omgevingswet

Vertrouwen is de basis van iedere samenwerking.

Wat doe je in een situatie waarin het onderling vertrouwen geschaad is?

Hulpvragen

- Waaraan merk je dat het vertrouwen geschaad is? Bespreek je dit openlijk?
- Roep je de hulp in van een collega of externe begeleider, of probeer je het liever zelf op te lossen?
- Hoe zorg je ervoor dat de opgave hier niet onder lijdt?

Mensen gaan geen relaties aan met instanties, maar met mensen. Met jou dus!

Hoe persoonlijk ben jij in je aanpak?

Hulpvragen

- Zie je daarin een verschil of je met collega's, met ketenpartners, of met inwoners / ondernemers samenwerkt?
- Ben je formeel of informeel in de omgang met anderen?
- Ben je op je werk anders in het aangaan van relaties dan in je privé-situatie?
- Hoe effectief is jouw stijl in samenwerking?
- Waar zit eventueel nog ruimte voor verbetering?

Openheid en transparantie zijn belangrijk, zeker wanneer je in een gezamenlijke zoektocht zit.

Hoe zorg jij voor transparantie?

Hulpvragen

- Deel jij altijd alles meteen met je samenwerkingspartners?
- Hoe deel je informatie? Bijvoorbeeld alles in overleggen, via de mail of nieuwsbrief?
- Heb je wel eens gemerkt dat bepaalde partijen meer informatie hadden dan andere?
- Wat was het effect daarvan? Hoe draagt transparantie volgens jou bij aan het onderlinge vertrouwen?

Tijdige en passende communicatie is essentieel in samenwerking.

Hoe bewust ben jij bezig met communicatie in een samenwerking?

Hulpvragen

- Communiceer je anders naar verschillende doelgroepen?
- Zo ja, wat pas je aan?
- Denk je van tevoren na over communicatie, of gebeurt het vooral ad hoc?
- Waar zou verbetering te behalen zijn hierin?
- Communiceer je alleen over de inhoud, of ook over het proces?

A&O fonds Gemeenten

 A&O-fonds
Provincies

 A&O-fonds
Waterschappen

 Aan de slag met de
Omgevingswet

A&O fonds Gemeenten

 A&O-fonds
Provincies

 A&O-fonds
Waterschappen

 Aan de slag met de
Omgevingswet

A&O fonds Gemeenten

 A&O-fonds
Provincies

 A&O-fonds
Waterschappen

 Aan de slag met de
Omgevingswet

A&O fonds Gemeenten

 A&O-fonds
Provincies

 A&O-fonds
Waterschappen

 Aan de slag met de
Omgevingswet

Formulier

Inzichten en Goede Voornemens

Je gaat met je collega's / samenwerkingspartners een goed gesprek voeren over samenwerking. Gebruik dit formulier om inzichten vast te leggen en goede voornemens te benoemen.

Mijn inzichten over samenwerking

Mijn goede voornemens om zelf in de praktijk te brengen

Met wie (intern / extern) maak jij een afspraak om de samenwerking te bespreken? Waarom?
